

КОНТЕКСТУАЛНОСТ ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА: ДИМЕНЗИЈА БЕЗ КОЈЕ СЕ (НЕ) МОЖЕ

Драгица Павловић Бабић

Филозофски факултет, Универзитет у Београду

TIMSS и образовни стандарди

- Чека нас процес ревизије образовних стандарда
 - Прилагођавање међународним, државним и локалним трендовима
- TIMSS нуди драгоцене лекције

Образовни стандарди у Србији: садашња ситуација

- Одавно најављивани и дуго чекани
- Најзад, комплетирани и у вишегодишњој употреби
 - Образовних стандарда за крај општег образовања (**2009**)
 - Општи стандарди постигнућа за крај првог циклуса обавезног образовања (**2011**)
 - Стандарди за опште предмете (српски језик и књижевност, математика, историја, географија, биологија, физика и хемија) у средњем образовању (**2013**)
 - Стандарди за стране језике (**2015**)

Шта би требало унапредити?

- Постојећи стандарди су
 - међусобно лабаво увезани или потпуно независни стандарди за поједине образовне циклусе и предмете
 - ограничени предметним приступом и много више оријентисани на знање него на развој компетенција
 - деконтекстуализовани

Функције образовних стандарда

- Стандардима постигнућа обезбеђује се квалитет исхода наставног процеса и исказују национални правци развоја образовања
 - **Селективност**: требало да нам кажу шта ученик може и требало би да савлада у ограниченом наставном времену
 - **Селективност**: која подручја примене знања су најрелевантнија
 - **Принцип високих очекивања од свих ученика**: помажу да наставник планира и организује наставу тако да би што више ученика у што краћем времену постигло добре резултате
 - **Дефинишу и дизајнирају процедуре и инструменте за процену квалитета знања**, односно образовних постигнућа ученика: завршни испит, свакодневни рад наставника

МОГУЋЕ ПРИМЕНЕ

Таксономије знања и нивои постигнућа: референтни оквир за образовне стандарде

Дефиниције постигнућа: образовни стандарди Србија и нивои постигнућа TIMSS

Образовни стандарди, Математика Област: Разломци, Напредни ниво:

1МА.3.3.1. уме да **прочита, формално запише и графички прикаже** разломак $\frac{a}{b}$ ($b \leq 10$, $a < b$)

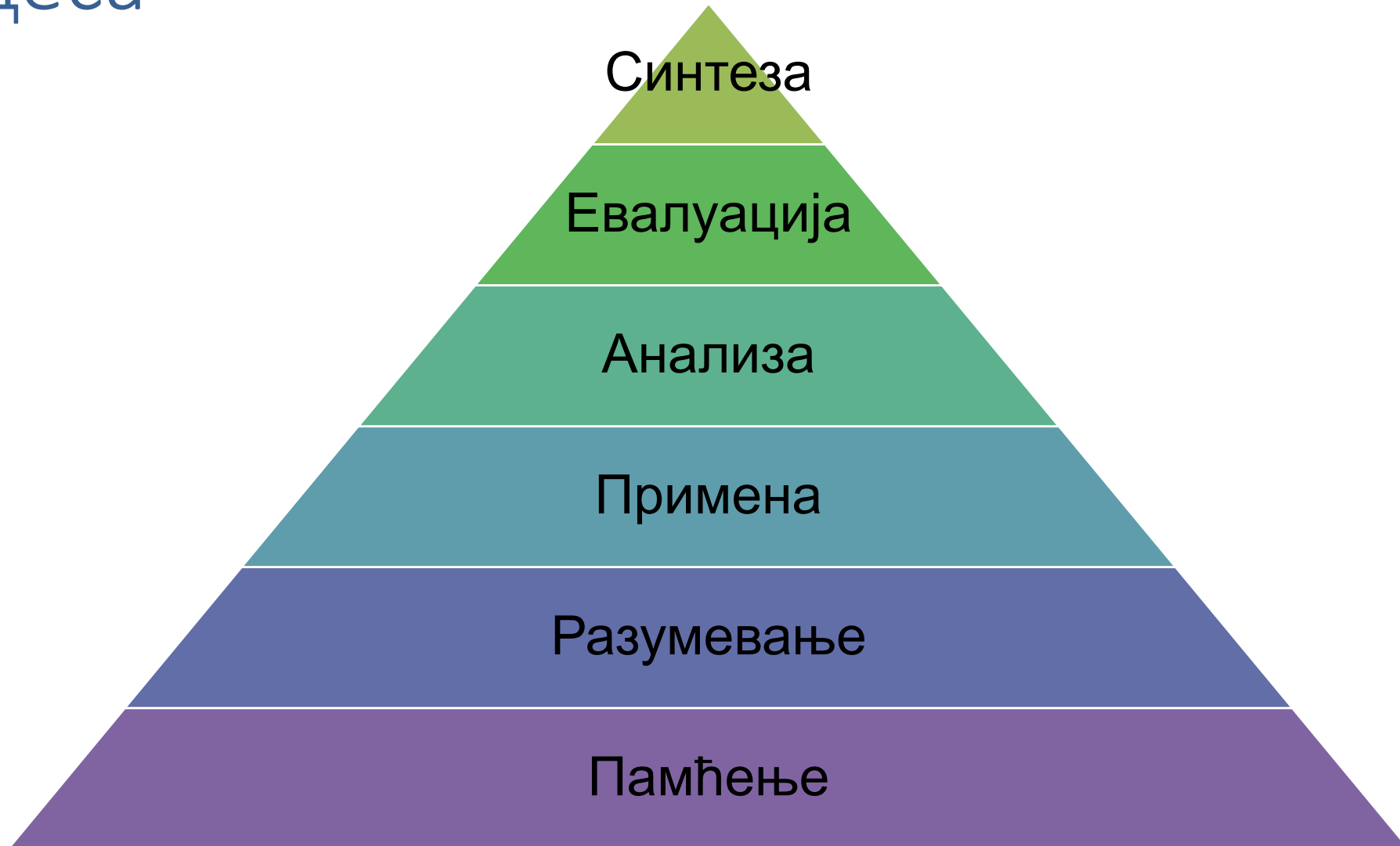
1МА.3.3.2. **зна да израчуна део** $\frac{a}{b}$ ($b \leq 10$, $a < b$) **неке целине и користи то у задацима**

TIMSS студија, Опис нивоа постигнућа, Математика, Напредни ниво:

Ученици **примењују знање и разумевање феномена у различитим, релативно сложеним ситуацијама** и **дају образложења**. Решавају, у **више корака, различите проблемске ситуације** које укључују целе бројеве. На овом нивоу ученици **показују разумевање природе разломака** и децималних бројева. Они могу да примене знање о низу дводимензионалних и тродимензионалних облика у различитим ситуацијама. **Тумаче и представљају податке** за решавање проблема у више корака.

Хијерархијска организације ревидиране

Блумове таксономије: димензија когнитивних процеса

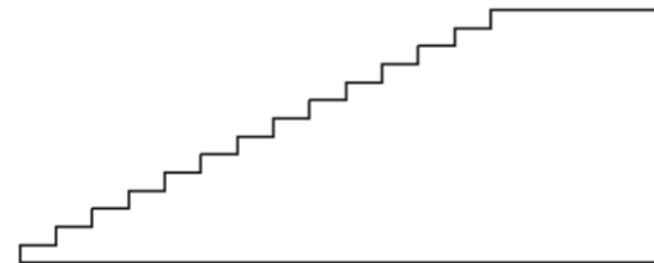

Повратни утицај стандарда на наставу и постигнућа ученика

Пример: Ступениште

Питање 1А: СТЕПЕНИШТЕ

Доња шема представља ступениште са 14 степеника, чија је укупна висина 252 cm.

Укупна ширина 400 cm

Укупна висина 252 cm

Колика је висина сваког од 14 степеника?

Сврсисходност и релевантност знања

- Задатак СТЕПЕНИШТЕ у Србији:
 - ако се уклони сувишан податак – задатак постаје лакши,
 - Ако се уклони слика – задатак постаје још лакши.

Дистрибуција одгова ученика на различите варијанте задатка			
	Тачан одговор	Нетачан одговор	Нису радили
Варијанта А (оригинал)	64,52 %	31,45 %	4,03 %
Варијанта Б (без сувишног податка)	81,75 %	13,49 %	4,76 %
Варијанта В (без схеме)	87,60 %	11,62 %	0,78 %

Али,

- ако уопште нема контекста – чему и коме служи то знање?

Образовни стандарди као инструмент процене квалитета постигнућа ученика

- Креирање инструмената
- Интерпретација налаза

Тестови у складу са образовним стандардима завршни испит, 2013.

Прочитај одломак из драме Вишњик Антона Павловича Чехова.

... СВИЋЕ, СКОРО ЋЕ СЕ РОДИТИ СУНЦЕ. ВЕЋ ЈЕ МАЈ, АЛИ ЈЕ У ВРТУ ХЛАДНО, ЈУТАРЊИ МРАЗ. ПРОЗОРИ У СОБИ СУ ЗАТВОРЕНИ...

ЛОПАХИН: Дошао је воз, хвала богу. Колико је сати?

ДУЊАША: Скоро ће два. (Гаси свећу) Већ је свануло.

ЛОПАХИН: Колико је закаснио воз? Најмање два сата. (Зева и протеже се) И ја сам красан, баш сам испао будала! Намерно сам дошао овамо да их дочекам на станици и ето - успавао сам се ... заспао сам седећи. Баш ми је криво ... што ме ти ниси пробудила?

ДУЊАША: Мислила сам да сте отишли. (Ослушкује) Чини ми се да долазе.

ЛОПАХИН: (ослушкује) Не ... док подигну пртљаг... Док ово, док оно ... (пауза) Љубав Андрејевна је проживела у иностранству пет година, не знам каква је сад ... она је добра душа. Приступачна, једноставна. Сећам се кад сам био дечак од својих петнаест година, мој покојни отац - он је онда држао бакалницу у селу. [...] Ми смо онда заједно дошли неким послом овамо, а он је онда био поднапит. Љубав Андрејевна, сећам се као данас, још сасвим млада, тако мршава, одведе ме умиваонику, ево у овој истој, дечјој соби. "Не плачи - вели - сељачићу, проћи ће ..." (пауза) Сељачић ... Отац ми је, истина, био сељак, ја сам, ето, у белом прслуку, у жутим ципелама. Нашла се свиња у чем није била ... само што сам богат, имам пуно пара, али ако човек добро погледа и промисли, онда сам прави гејак ... (прелистава књигу) Ето, читао сам ову књигу, ништа нисам разумео.

Читао сам и заспао.

(ПАУЗА).

ДУЊАША: И пси целе ноћи нису спавали, осећају да им газде долазе.

ЛОПАХИН: Што си ти, Дуњаша, тако...

ДУЊАША: Дрхте ми руке. Пашћу у несвест.

ЛОПАХИН: Много си се профинила, Дуњаша. И облачиш се као госпођица и правиш фризуру. Не ваља тако. Треба да знаш шта си и ко си.

Улази Епиходов с букетом; он је у варошком оделу и сјајно извиксаним чизмама које јако шкрипе; букет му испада из руке.

ЕПИХОДОВ: (диже букет) Ево, послао је баштован, каже да се метне у трпезарију.

Где се одиграва радња у
наведеном одломку?

- А) На железничкој станици
- Б) У дечјој соби
- В) У Дуњашиној трпезарији
- Г) У врту Андрејевне

ВИШЊИК: мање од 30% тачних одговора

CJ.1.4.7. Уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време, место радње, лик...

PISA: нивои постигнућа

3: Ученици могу да идентификују информације које су јасно истакнуте, али **међу којима постоји несагласност.**

2: Ученици могу да (...) конструишу значење у ограниченом делу текста у којем потребне информације **нису јасно истакнуте.**

1: Ученици могу да лоцирају један или више независних делова експлицитно датих информација, углавном на основу једног критеријума.

Gde si čekao voz?

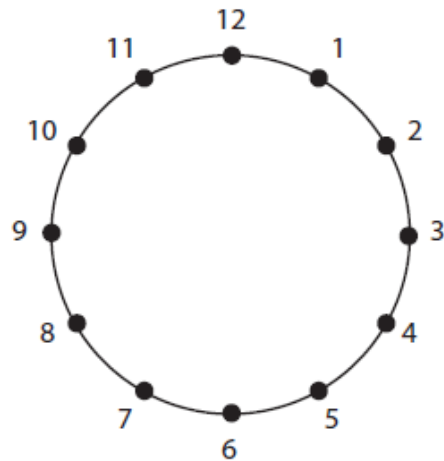

U dečijoj sobi..

Образовни стандарди као инструмент за интерпретацију налаза

Б. Нацртај унутар круга троугао чије су све странице једнаке дужине.

Које си тачке повезао? _____

Успешност: 53,7%

1МА.1.2.1: уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник...) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност).

Очекивана успешност: скоро сви

Уградити когнитивне нивое и карактеристике контекста у стандарде

Ниво	Захтев	Ситуација
1	<ul style="list-style-type: none"> - Репродукција: присећање или препознавање - Познавање чињеница, формула, конвенција, процедура - Примена на примерима или продуковање примера - Директно закључивање на основу експлицитно датих података, углавном по аналогiji 	<ul style="list-style-type: none"> - Позната, блиска (школском) искуству - Једноставна - Мало података - Сви подаци експлицитно дати
2	<ul style="list-style-type: none"> - Повезивање, разумевање, елементарна анализа - Приказивање на другачији начин, реорганизовање - Закључивање на основу расположивих података (дедуктивно, индуктивно) - Интерпретирање података 	<ul style="list-style-type: none"> - Већи број података - два или више извора - Неки подаци су нејасни, имплицитни или контрадикторни - Постоји вишак информација - Решење није очигледно, решава се у 2 корака
3	<ul style="list-style-type: none"> - Промишљање, критичко разматрање - Вредновање - Решавање проблема који имају више решења 	<ul style="list-style-type: none"> - Сложене ситуације, пуно елемената, вишеструке везе - Вишеструки извори информација - Подаци нису уређени по приоритету или